

FCR YAYIN LTD.

Genel Yayın No | General Publication Number: 1991

FCR Sertifika no | Certificate Number: 46550

ISNI: 0000 0004 4657 1968

ROR ID: ror.org/00zznvq98

Alt Marka | Imprint: Fecr

Yayın No | Publication Number: 1161

Kitap Adı : Tecrübe ve Düşünce

Alt başlık : Geçmişten Geleceğe Bir Yolculuk

Book Title : Experience and Thought

Subtitle : A Journey from the Past to the Future

ISBN : 978-625-8910-17-9

DOI : doi.org/10.70458/fcr.9786258910179

Yazar | Author: Celal Kırca | orcid.org/0000-0002-4668-2743

Yayın Türü | Publication Type: Kitap | Book – Monograph

Yayın Dili | Language: Türkçe | Turkish

Ebat | Dimensions: 13,5 x 21 cm

Baskı Sayısı | Edition: 1

Sayfa Sayısı | Pages: 148 (xx+128)

Yayın Tarihi | Publication Date: Eylül | September 2026

Yayın Yeri | Place of Publication: Ankara, Türkiye

Mizanpaj ve Kapak | Layout and Cover Design: FCR

Baskı ve Cilt | Printing and Binding: NY MATBAACILIK (Sertifika no: 50732)

Konu Kategorisi | Subject Categories

BIC: HRAM - Dinî meseleler ve tartışmalar | Religious issues & debates

BISAC: REL051000 - Din / Felsefe | Religion / Philosophy

THEMA: QRAM - Dinî meseleler ve tartışmalar | Religious issues and debates

LC Classification: BP188–190 - İslamî dinî hayat | Islamic religious life

DEWEY: 297.5 - İslam ahlakı ve dinî tecrübe, hayat ve uygulama | Islamic ethics and religious experience, life, practice

WoS Category: Din | Religion

WoS Citation Topics Meso: 6.256 - Din | Religion

WoS Citation Topics Micro: 6.256.2325 - Din Çalışmaları | Religious Studies

Scopus Subject Areas: 1212 - Din Çalışmaları | Religious Studies

Atf Bilgisi | Cite as: Kırca, Celal. *Tecrübe ve Düşünce: Geçmişten Geleceğe Bir Yolculuk*. FCR Yayın Ltd.-Fecr, 2026.

© Tüm hakları saklıdır | All rights reserved: FCR YAYIN LTD.

Hacı Bayram Mah. Boyacılar Sk. No: 14/1 06050

Altındağ-Ankara/TÜRKİYE • Tel: +90 (312) 310 08 60

www.fcr.com.tr • fcr@fcr.com.tr

TECRÜBE VE DÜŞÜNCE

Geçmişten Geleceğe Bir Yolculuk

Prof. Dr. Celal KIRCA

Ankara 2026

Yazar Hakkında

Prof. Dr. Celal KIRCA

1945 yılında Giresun, Espiye/Cibril’de doğdu. İlk tahsilini Cibril İlkokulunda yaptı (1957). İstanbul İmam-Hatip Okulunu bitirdi (1960-1967). Aynı yıl İstanbul Yüksek İslâm Enstitüsüne girdi ve 1971 yılında mezun oldu. 1969 yılında fark imtihanlarını vererek Pertevniyal Lisesini bitirdi ve aynı yıl İstanbul Üniversitesi Edebiyat Fakültesine kaydoldu. Öğrencilik yıllarında *Tohum*, *Tarla* dergilerinde çalıştı. Yüksek İslâm Enstitüsünden mezun olduktan sonra Ordu Merkez Ortaokulu Din Bilgisi öğretmenliğine atandı (1971). Daha sonra Ordu İmam-Hatip Lisesi Meslek Dersleri öğretmenliğine tayin edildi (1973). Gölköy İmam-Hatip Lisesi Müdürlüğü görevinde bulundu (1976-1977). Açılan imtihanları kazanarak Kayseri Yüksek İslâm Enstitüsüne tefsir asistanı olarak atandı (1977). *İlmî Tefsir Hareketi* adlı tezini hazırladı ve anılan enstitüye öğretim üyesi olarak tayin edildi (1981). *Kur’ân-ı Kerîm ve Modern İlimler* adıyla basılan bu tezle doktor unvanını aldı (1984). Sırasıyla 1985’te yardımcı doçent, 1988’de doçent, 1994’te profesör oldu. Araştırmalarda bulunmak üzere İngiltere’ye gitti (1995). İki dönem dekan yardımcılığı (1994-2000), Üniversite Genel Sekreter Vekilliği (1999-2000) ve iki dönem de dekanlık görevinde bulundu (2000-2006). Erciyes Üniversitesi Vakfı Yönetim Kurulu Üyeliği ve Başkan Yardımcılığı, İlahiyat Bilimleri Araştırma Vakfı Kurucu Üyeliği ve Başkanlığı, *Bilimnâme Dergisi*’ni yayın hayatına kazandırma gibi birçok sosyal faaliyetler içinde yer aldı. 2012 yılında emekli oldu.

Çalışmaları:

1. *Kur’ân-ı Kerîm ve Modern İlimler*, Marifet Yayınları, İstanbul 1981 (2. baskı Marifet Yayınları İstanbul 1993).
2. *Kur’ân-ı Kerîm ve Fen Bilimleri*, Marifet Yayınları, İstanbul, 1984 (2. Baskı 1989; 3. baskı, 1994; 4. baskı, 1997; 5. baskı, 2005. 4 baskısı da Marifet Yayınları tarafından yapılmıştır.).
3. *Kur’ân-ı Kerîm Ansiklopedisi*, Tercüman Gazetesi, İstanbul 1988 (Müşterek).
4. *Sahabîler Ansiklopedisi*, Tercüman Gazetesi, İstanbul 1989 (Müşterek).
5. *Evliyalar Ansiklopedisi*, Tercüman Gazetesi, İstanbul 1990 (Müşterek).

6. *İlimler ve Yorumlar Açısından Kur'an'a Yönelişler*, Tuğra Yayınları, İstanbul 1993 (2. baskı Marifet Yayınları, İstanbul 2009; 3. baskı Fecr Yayınları, Ankara 2021).
 7. *Tefsir Usûlü Ders Notları*, Kayseri 1993.
 8. *Kur'an ve İnsan*, Marifet Yayınları, İstanbul 1995 (2. baskı Fecr Yayınları, Ankara 2022).
 9. *Kur'an ve Bilim*, Marifet Yayınları, İstanbul 1996 (2. baskı Marifet Yayınları İstanbul 1997, 3. Baskı Fecr Yayınları Ankara 2023).
 10. *İslâmî Kavramlar*, Sema Yazar Gençlik Vakfı Yayını, Ankara 1999 (Müşterek).
 11. *Hayatın İçinde Hayatla Birlikte Kur'an'ı Anlama*, Marifet Yayınları, İstanbul, 2010 (2. baskı Anadolu Ay Yayınları, Ankara 2019).
 12. *İlmî Fikrî ve Dinî Konuşmalar*, Kayseri 2010.
 13. *Bir Arada Yaşama Ahlakı*, Türkiye Diyanet Vakfı Yayınları, Ankara 2015 (Müşterek).
 14. *Bir Nesle Mensubiyetin Hikâyesi Anılar ve Düşünceler*, Kimlik Yayınları, Kayseri 2017 (2. baskı, Çamlıca Yayınları, İstanbul 2018).
 15. *Cibril-Espiye Anılara Yolculuk*, Kimlik Yayınları, Kayseri 2017 (2. baskı Kimlik Yayınları, Kayseri 2019).
 16. *Kur'an ve Sosyal Hayatımız*, Fecr Yayınları, Ankara 2018.
 17. *Din Eğitimiz Anılar-Sorunlar-Düşünceler*, Çamlıca Yayınları, İstanbul 2020.
 18. *Bir Neslin Mazideki İzleri Portreler*, Çamlıca Yayınları, İstanbul 2021.
 19. *Unutulmamış Anıların İz Düşümü*, Kimlik Yayınları, Kayseri 2021.
 20. *Kur'an ve Güncel Dinî Meselelerimiz*, Fecr Yayınları, Ankara 2021.
 21. *Din Anlayışımız Sorunlar-Düşünceler*, Fecr Yayınları, Ankara 2022.
 22. *Anlayıştan Davranışa Dinî Hayatımız*, Fecr Yayınları, Ankara 2023.
 23. *Tefsir Yazıları Anlama Sorunlarına Dair Düşünceler*, Marmara Üniversitesi İlahiyat Fakültesi Yayınları, İstanbul 2023.
 24. *İlme Adanmış Ömürler Anılara Yolculuk*, Fecr Yayınları, Ankara 2023.
 25. *Kur'an Kural ve Hayat*, Fecr Yayınları, Ankara 2024.
 26. *Dinî Kültürümüzün Anatomisi*, Fecr Yayınları, Ankara 2025.
 27. *İlmî Tefsir Hareketi*, Fecr Yayınları, Ankara 2025.
 28. *Modern Çağda Müslüman Olmak*, Fecr Yayınları, Ankara 2025.
- Ayrıca yayımlanmış birçok makale, tebliğ ve ansiklopedi maddeleri bulunmaktadır.

About the Author

Prof. Dr. Celal KIRCA

He was born in 1945 in Giresun, Espiye/Cibril. He completed his primary education in Cibril Primary School (1957). He graduated from Istanbul Imam-Hatip School (1960-1967). In the same year, he entered Istanbul Higher Islamic Institute and graduated in 1971. In 1969, he graduated from Pertevniyal High School by passing differential exams and enrolled in Istanbul University Faculty of Literature in the same year. During his student years, he worked in Tohum and Tarla magazines. After graduating from the Higher Islamic Institute, he was appointed as a teacher of Religious Knowledge at Ordu Central Secondary School (1971). Then he was appointed as a teacher of vocational courses at Ordu Imam-Hatip High School (1973). He served as the director of Glky Imam-Hatip High School (1976-1977). After passing the examinations, he was appointed as a tafsir assistant at Kayseri Higher Islamic Institute (1977). He prepared his thesis titled 'The Movement of Scientific Exegesis' and was appointed as a lecturer at the same institute (1981). With this thesis, which was published under the title of *Qur'n al-kerm and Modern Sciences*, he received the title of doctor (1984). He became assistant professor in 1985, associate professor in 1988 and professor in 1994. He travelled to England to conduct research (1995). He served as vice dean for two terms (1994-2000), Deputy Secretary General of the University (1999-2000) and dean for two terms (2000-2006). He took part in many social activities such as being a member of the Board of Directors and Vice President of Erciyes University Foundation, Founding Member and President of the Theological Sciences Research Foundation, and bringing *Bilimnme Journal* to publishing life. Retired in 2012

Studies:

1. *Qur'n al-kerm and Modern Sciences*, Marifet Publications, Istanbul, 1981 (2nd edition Marifet Publications, Istanbul, 1993).
2. *Qur'n al-kerm and Science*, Marifet Publications, Istanbul, 1984 (2nd edition 1989; 3rd edition, 1994; 4th edition, 1997; 5th edition, 2005. 4 editions were also published by Marifet Publications).
3. *Encyclopaedia of Qur'n al-kerm*, Tercüman Newspaper, Istanbul 1988 (Joint).
4. *Encyclopaedia of Companions*, Tercüman Newspaper, Istanbul 1989 (Joint).
5. *Encyclopaedia of Awliya*, Tercüman Newspaper, Istanbul 1990 (Joint).
6. *Orientations to the Qur'an in terms of Sciences and Interpretations*, Tuğra Publications, Istanbul 1993 (2nd edition Marifet Publications, Istanbul 2009; 3rd edition Fajr Publications, Ankara 2021).
7. *Tafsir Usl Lecture Notes*, Kayseri 1993.

8. *Qur'ân and Human*, Marifet Publications, Istanbul 1995 (2nd edition Fajr Publications, Ankara 2022).
 9. *Qur'ân and Science*, Marifet Publications, Istanbul 1996 (2nd edition Marifet Publications Istanbul 1997, 3rd edition Fajr Publications Ankara 2023).
 10. *Islamic Concepts*, Sema Yazar Youth Foundation Publication, Ankara 1999 (Joint).
 11. *Understanding the Qur'an with Life in Life*, Marifet Publications, Istanbul, 2010 (2nd edition Anadolu Ay Publications, Ankara 2019).
 12. *Scientific, Intellectual and Religious Talks*, Kayseri 2010.
 13. *Coexistence Ethics*, Türkiye Diyanet Vakfı Publications, Ankara 2015 (Joint).
 14. *The Story of a Generation of Membership, Memories and Thoughts*, Kimlik Publications, Kayseri 2017 (2nd edition, Çamlıca Publications, Istanbul 2018).
 15. *Journey to Jibril-Espiye Memories*, Kimlik Publications, Kayseri 2017 (2nd edition, Kimlik Publications, Kayseri 2019).
 16. *Qur'an and Our Social Life*, Fecr Publications, Ankara 2018.
 17. *Our Religious Education Memories-Problems-Thoughts*, Çamlıca Publications, Istanbul 2020.
 18. *Traces of a Generation in the Past Portraits*, Çamlıca Publications, Istanbul 2021.
 19. *Traces of Unforgotten Memories*, Kimlik Publications, Kayseri 2021.
 20. *Qur'an and Our Current Religious Issues*, Fecr Publications, Ankara 2021.
 21. *Our Understanding of Religion Problems-Thoughts*, Fecr Publications, Ankara 2022.
 22. *Our Religious Life from Understanding to Behaviour*, Fecr Publications, Ankara 2023.
 23. *Thoughts on the Problems of Understanding Tafsir Writings*, Marmara University Faculty of Theology Publications, Istanbul 2023.
 24. *Lives Dedicated to Science, Journey to Memories*, Fecr Publications, Ankara 2023.
 25. *Qur'an Rule and Life*, Fecr Publications, Ankara 2024.
 26. *The Anatomy of Our Religious Culture*, Fecr Publications, Ankara 2025.
 27. *The Scientific Tafsir Movement*, Fecr Publications, Ankara 2025.
 28. *Being Muslim in the Modern Age*, Fecr Publishing, Ankara, 2025.
- He has also published many articles, papers and encyclopaedia articles.

Kitap Hakkında

Tecrübe ve Düşünce

Geçmişten Geleceğe Bir Yolculuk

Tecrübe ve Düşünce: Geçmişten Geleceğe Bir Yolculuk, Celal Kırca'nın uzun yıllara yayılan ilmî, meslekî ve şahsî birikimini; dost meclisleri, mektuplaşmalar, fikrî tartışmalar ve eğitim tecrübeleri üzerinden değerlendiren düşünce ağırlıklı bir eserdir. Çalışmanın temel yaklaşımı, geçmişi nostaljik biçimde yüceltmek veya bütünüyle reddetmek yerine, yaşanmış tecrübeleri bugünün idrakiyle yeniden anlamlandırarak geleceğe taşımaktır. Eserde gelenek ve yenilik, akıl ve vahiy, taklit ve tahkik, dinî otorite, dünyevileşme, tebliğ, sorumluluk, ahlak ve toplumsal değişim gibi meseleler ele alınmaktadır. Yazar, Kur'an'ın bütünlüğünü ve bağlamını gözetken metodolojik bir anlama biçimini savunmakta; ideolojik, parçacı ve mutlaklaştırıcı yorumlara eleştirel yaklaşmaktadır. Dostluk, müzakere kültürü ve farklı düşüncelere saygı, düşüncenin olgunlaşmasını sağlayan temel unsurlar olarak öne çıkarılmaktadır. Gençlere yönelik bölümlerde ise bilgi ile hikmetin, akıl ile vicdanın, kimlik ile kişiliğin ve iman ile davranışın birlikte geliştirilmesi gerektiği vurgulanmaktadır. Eğitim yalnızca meslek kazandıran bir süreç değil, ahlaklı, sorumlu ve üretken insan yetiştirme faaliyeti olarak değerlendirilmektedir. Eser, tecrübeyi düşünceye, düşünceyi sorumluluğa dönüştürerek bireysel ve toplumsal geleceğin bilinçli biçimde inşa edilmesini amaçlamaktadır. Bu çerçevede geçmiş, korunması gereken sabit bir kalıp değil, eleştirel biçimde değerlendirilecek bir tecrübe alanıdır. Kitap ayrıca dinî hayatın ritüellere indirgenmesine karşı çıkarak iman, ahlak, ibadet ve toplumsal sorumluluk arasında bütünlük kurulmasını; eleştirinin ise hakaret yerine müzakere ve nezaket temelinde yürütülmesini savunmaktadır.

Anahtar Kelimeler: Tecrübe; Düşünce; Gelenek ve Yenilik; Dinî Sorumluluk; Ahlak

About the Book

Experience and Thought A Journey from the Past to the Future

Experience and Thought: A Journey from the Past to the Future presents Celal Kirca's scholarly, professional, and personal accumulation through reflections on friendship circles, correspondence, intellectual debates, and educational experience. Its central approach is neither to idealize the past nostalgically nor to reject it wholesale, but to reinterpret lived experience through present awareness and transmit its lessons to the future. The book discusses tradition and renewal, reason and revelation, imitation and critical verification, religious authority, worldliness, communication of religion, responsibility, ethics, and social change. Kirca advocates a methodological approach to understanding the Qur'an that considers textual integrity and context, while criticizing ideological, fragmentary, and absolutist interpretations. Friendship, deliberative dialogue, and respect for intellectual difference are presented as conditions for the maturation of thought. In the sections addressed to younger generations, the author emphasizes the integration of knowledge with wisdom, reason with conscience, identity with character, and faith with conduct. Education is therefore understood not merely as preparation for a profession, but as the formation of morally responsible, reflective, and productive persons. By transforming experience into thought and thought into responsibility, the work seeks to contribute to a construction of individual and collective futures grounded in critical reflection and historical awareness.

Keywords: Experience; Thought; Tradition and Renewal; Religious Responsibility; Ethics

İthaf:

“Bütün dostlarıma ve gönülden dost olanlara.”

İÇİNDEKİLER

GİRİŞ: GEÇMİŞTEN GELECEĞE BİR YOLCULUK..... 1

BİRİNCİ BÖLÜM

DOSTLAR MECLİSİ..... 7

İKİNCİ BÖLÜM

DOSTLARLA HASBİHÂL..... 15

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

GENÇLERLE HASBİHÂL 85

SON SÖZ.....121

DİZİN127

ÖN SÖZ

Düşünce; insanın dinledikleri, okudukları ve öğrendiklerinden oluştuğu kadar, yaşadıklarından ve tecrübelerinden de oluşur, gelişir ve zenginleşir. Zira insan, yaşlandıkça değil, yaşadıkça ve öğrendikçe tecrübe kazanır; sahip olduğu tecrübeleri arttıkça hayata ve olaylara bakış açısı değişir ve buna bağlı olarak düşünceleri de derinleşir. İnsana bunu sağlayan da genellikle içinde yaşadığı kültürel muhit, sosyal çevre ve özellikle de dost meclisleridir.

İnsanın çok sayıda tanıdığı olabilir fakat dostları azdır. Benim de hayatım boyunca düşüncelerini paylaşabildiğim, fikirlerinden istifade ettiğim ve kendileriyle hasbihâl ettiğim dostlarım oldu. Ayrıca bazı dost meclislerinde de bulundum. Bu dostlarımla kimi zaman yüz yüze, kimi zaman mektuplarla, kimi zaman da çeşitli iletişim vasıtasıyla uzun sohbetler gerçekleştirdik. Çoğu konuda aynı kanaati paylaşırsak da bazı meselelerde farklı düşündüğümüz, hatta zaman zaman uzlaşamadığımız görüşlerimiz de oldu. Fakat bu düşünce farklılıklarımız dostluğumuza zarar vermediği gibi, düşünce dünyamızı daha da zenginleştirdi.

Bu dostluklardan doğan sohbetleri ve fikir alışverişlerini çoğu zaman not ederken, yapılan yazışmaları da muhafaza ettim. Yine dostlarımdan gelen yazıları sakladığım gibi, kendi cevaplarımı da aynı şekilde arşivledim. Yıllar geçtikçe bu yazılar çoğaldı ve zaman içerisinde önemli bir düşünce ve tecrübe birikimine dönüştü. İşte, elinizdeki bu

eser, böyle bir birikimin sonucu ortaya çıkan düşüncelerin bir ürünüdür.

İsminden de anlaşılacağı üzere *Tecrübe ve Düşünce: Geçmişten Geleceğe Bir Yolculuk*, maziden beslenen fakat geçmişte kalmayan bir kitaptır. Dolayısıyla bu eser, geçmişe dönük bir özlemi yaşatma arzusunu değil, geçmişte yaşananlardan ve edinilen tecrübelerden hareketle bugünü anlamaya ve geleceğe daha sağlıklı bir bakış açısıyla yönelme arzusunu ifade etmektedir.

Zira geçmiş, insan için sadece geride bırakılmış bir zaman dilimi değil aynı zamanda bugünü anlamının ve geleceği daha bilinçli inşa etmenin de önemli kaynaklarından biridir. Nitekim kimi insan, geçmişine baktığında yalnızca hatıralarını değil, aynı zamanda kendisini de görür. Nereden geldiğini, hangi tecrübelerden geçtiğini, hangi düşüncelerin etkisiyle şekillendiğini ve bugün sahip olduğu kannaatlerin nasıl oluştuğunu daha iyi kavrar. Böylece geçmiş, basit bir nostaljik hatırlayış olmaktan çıkıp insanın kendisini ve içinde yaşadığı dünyayı anlamasına yardımcı olan bir tecrübe alanına dönüşür.

Bu sebeple kitapta yer alan yazılar, okuyucuya kesin hükümler sunmak veya hayatın değişmez doğrularını öğretmek amacıyla kaleme alınmamıştır. Buradaki ana gaye, uzun yıllar boyunca okunan eserlerden ve yaşanan tecrübelerden oluşan ilmî ve fikrî birikimi, bir bilim insanının bakış açısıyla ortaya koymak ve okuyucuyla paylaşarak onu düşünmeye ve sorgulamaya davet etmektir. Diğer bir ifade ile burada yer alan düşünceler, üzerinde düşünülmesi, tartışılması, gerektiğinde eleştirilmesi ve değerlendiril-

mesi icap eden düşünceler ve fikirler olarak sunulmaktadır.

Bu nedenle kitabın “Dostlarla Hasbihâl” bölümünde yer alan yazılar, sistematik ve akademik makaleler olmayıp, dost meclislerinde yapılan sohbetlerin, karşılıklı fikir alış-verişlerinin ve uzun yıllara yayılan tecrübelerden süzülüp gelen ve geleceğe uzanan bir düşünce yolculuğudur. Gelecek ve yenilik, akıl ve nakil, taklit ve tahkik, iman ve sorumluluk, dinî otorite, dünyevileşme, tebliğ, emr-i bi'l-ma'ruf ve Müslümanların günümüzde üstlenmesi gereken görevler gibi pek çok konu, bu sohbetlerin ana eksenini oluşturmaktadır.

Aslında bu meselelerin tamamı, günümüz insanının karşı karşıya bulunduğu temel problemlerdendir. Bu problemlerin en önemlilerinden biri de geçmiş karşısında takılan iki uç tavidir: Geçmişten gelen her şeyi sorgulama-dan doğru kabul etmek veya geçmişe ait olan her şeyi top-tan reddetmek. Oysa her iki yaklaşım da sağlıklı değildir. Geleneği korumak başka, geleneğin esiri olmak başka ol-duğu gibi, yeniliğe açık olmak başka, her yeniye mutlak doğru kabul etmek de başkadır.

Bu sebeple kitapta; akıl ile vahiy, geçmiş ile gelecek, ge-lenek ile yenilik, düşünce ile sorumluluk ve iman ile dav-ranış arasındaki ilişkiler üzerinde özellikle durulmaktadır. Çünkü düşünceler, davranışları şekillendirirken; davranış-lar ise zamanla hem kişiliği hem de toplumu inşa etmekte-dir. Bu nedenle de insanın en önemli görevlerinden biri, kendisine verilen aklı kullanmak ve hakikati araştırmaktır. Kur'an'ın insandan istediği de budur. Kur'an, insanı körü körüne taklide değil; düşünmeye, araştırmaya, delil ara-

maya ve aklını kullanmaya çağırır. Bu sebeple bir düşünceyi sadece eski olduğu için doğru kabul etmek ne kadar yanlışsa, sadece yeni olduğu için doğru kabul etmek de o kadar yanlıştır. Zira doğrunun ölçüsü, eski veya yeni olması değil; hakikate, akla, bilgiye ve insan fitratına uygun olmasıdır.

Kitabın “Gençlerle Hasbihâl” bölümünde ise yarım asrı aşan eğitim ve öğretim hayatım boyunca öğrencilerime aktarmaya çalıştığım bazı ilkeler, düşünceler ve tavsiyeler yer almaktadır. Çok iyi bilinmektedir ki her nesil farklı şartlarda yaşar. Zira zaman değiştikçe imkânlar ve ihtiyaçlar da değişir; fakat insanı insan yapan temel değerler ve ahlaki kurallar asla değişmez. Bu sebeple geçmişten süzülerek gelen tecrübelerin ve değerlerin yeni nesillere aktarılması da büyük önem arz eder.

Bu nedenle de bir milletin geleceği, sadece ekonomik gücüyle değil; aynı zamanda hafızasını koruyabilmesi ve biriktirdiği tecrübeleri yeni nesillere aktarabilmesiyle güvence altına alınabilmektedir. Çünkü geçmiş, geleceğe bir yük değil; geleceği aydınlatan ve ona yol gösteren bir tecrübe hazinesidir. Bu nedenle onu doğru anlamak, ondan gerekli dersleri almak ve geleceği daha sağlam temeller üzerine kurmak, her neslin ortak sorumluluğudur.

Nitekim bu kitapta, hatıralardan ve dost meclislerinden süzülen düşünceler, ilmî değerlendirmeler ve hayat tecrübeleri, bu amaç etrafında bir araya getirilmiştir. Böylece geçmişten geleceğe uzanan bir yolculuğa çıkılmıştır. Bu yolculukta geçmiş, sadece hatırlanan; tecrübe, yalnızca yaşanan; düşünce ise yalnızca ifade edilen bir şey olarak ele alınmamış olup bilakis geçmişten tecrübe kazanmak, tec-

rübeyi düşünceye dönüştürmek ve bu düşünceden de geleceğe dair bir bakış açısı geliştirmek, eserin temel yaklaşımı olmuştur. Dolayısıyla bu eser, şayet okuyucunun geçmişe farklı bir gözle bakmasına, bugünü daha iyi anlamasına, yaşananlardan ders çıkarmasına ve geleceğe dair yeni ufuklar kazanmasına küçük de olsa bir katkı sağlayabilirse, amacına ulaşmış olacaktır.

Bu vesileyle, kitapla ilgili düşünce ve değerlendirmelerini benimle paylaşan kıymetli dostum Yaşar Duran'a, son okumasını yapan Rufi Tiryaki'ye; eserin yayımlanarak okuyucuyla buluşmasına büyük katkı sağlayan değerli öğrencim Tuncer Namlı'ya; Fecr Yayınları editörü Hüseyin Nazlıaydın'a ve emeği geçen yayınevinin bütün çalışanlarına en içten teşekkürlerimi ve şükranlarımı sunuyorum.

Celal KIRCA
Kayseri 2026